

სკოპინგის დასკვნა

N 46

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: შუახევი-სხალთას შემაერთებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: შუახევის მუნიციპალიტეტი, დაბა შუახევი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 30.06.2022;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში შპს „აჭარისწყალი ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილი იქნა შუახევისა და ხულოს მუნიციპალიტეტებში, შუახევი-სხალთას შემაერთებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიში.

2017 წელს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ შპს „აჭარისწყალი ჯორჯიას“ შუახევი-სხალთას შემაერთებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გაცემულია №26 (20.04.2017) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა, ხოლო „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის საფუძველზე 2019 წლის 7 აგვისტოს აღნიშნულ საქმიანობაზე გაიცა შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (N 2-757).

პროექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებასთან დაკავშირებით გაცემულია ორი სკრინინგის გადაწყვეტილება (2019 წლის 15 აგვისტოს ბრძანება N2-781 და 2020 წლის 18 ნოემბრის ბრძანება N2-1067), გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას არ დაქვემდებარების შესახებ. ორივე შემთხვევაში პროექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება ეხებოდა ანძების განთავსების ადგილების ცვლილებას. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია 2019 და 2020 წლებში პროექტში შეტანილი ცვლილებების შესახებ.

2022 წლის 4 აპრილს შუახევისა და ხულოს მუნიციპალიტეტებში, შპს „აჭარისწყალი ჯორჯიას“ შუახევი სხალთას შემაერთებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე გაცემული იქნა სკრინინგის გადაწყვეტილება (N2-256) გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარების შესახებ და კომპანიას დაევალა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლის შესაბამისად სკოპინგის პროცედურის გავლა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, 35 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზი მდებარეობს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში, შუახევისა და ხულოს მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებზე. ელექტროგადამცემი ხაზის სიგრძე შეადგენს 22 კმ-ს. საპროექტო დერეფანი ძირითადად განთავსებულია არსებული საავტომობილო გზების

სიახლოვეს. 35 კვ ძაბვის ეგხ-ის დანიშნულებაა, სხალთა ჰესის 35 კვ ძაბვის ქვესადგურის შუახვევი ჰესის ქვესადგურთან დაკავშირება.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შუახვევი-სხალთას შემაერთებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება ითვალისწინებს შუახვევის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ეგხ-ის ხუთი ანძის (N99, N100, N101, N115, N116) გადაადგილებასა და 2 ანძის (N 104 და N105 ანძებს შორის; N99 და N100 ანძებს შორის) დამატებას. პროექტის ცვლილების ძირითადი მიზეზია შუახვევი-სხალთას შემაერთებელი 35 კვ და ახალციხე-ბათუმის 220 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზების გარკვეული მონაკვეთების შეუთავსებლობა/ელექტროგადამცემ ხაზებს შორის უსაფრთხოების მანძილების დარღვევა.

დაგეგმილი ცვლილებების ფარგლებში მოხდება: N99 ანძის 50 მ-ით გადაადგილება და კლდოვან ქანზე განთავსება, მდ. აჭარისწყლიდან დაახლოებით 10 მ-ის დაშორებით; N100 ანძა გადაინაცვლებს 100 მ-ით და განთავსდება მდინარის მარცხენა სანაპიროს პირველ ტერასაზე, დაახლოებით 40 მეტრის დაშორებით; N101 ანძა გადაინაცვლებს დაახლოებით 30 მ-ით; N115 ანძის ადგილის ცვლილება განხორციელდება 6 მეტრით; ხოლო N116 ანძა გადაადგილებული იქნება დაახლოებით 20 მეტრის დაშორებით. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გათვალისწინებულია ასევე N99A და N104A ანძების დამატება. N99A განთავსდება N99 და N100 ანძებს შორის (მდინარიდან 20 მ-ის დაშორებით), ხოლო N104A განთავსდება N104 და N105 ანძებს შორის (მდინარეში ბუნებრივად ჩამოყალიბებულ კუნძულზე).

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის ალტერნატივების, მათ შორის უმოქმედობისა და ანძების ადგილმდებარეობის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად ვინაიდან, 220 კვ ძაბვის და 35 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემ ხაზებს შორის მანძილები შესაძლოა პოტენციურ საფრთხეს წარმოადგენდეს გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე, უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილ იქნა. ანძების ადგილმდებარეობის ალტერნატიული ვარიანტებიდან საპროექტო ლოკაციები შეირჩა გარემოსდაცვითი საკითხების, მათ შორის საინჟინრო-გეოლოგიურ პირობების გათვალისწინებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოები იწარმოებს 30-დან 60 დღემდე. დაგეგმილი ცვლილებების განხორციელებისთვის არ იქნება საჭირო სამშენებლო ბანაკის მოწყობა. გამოყენებული იქნება უკვე არსებული შუახვევი ჰესის სამშენებლო ინფრასტრუქტურა. საპროექტო ცვლილების თითოეულ წერტილამდე არსებობს მისასვლელი გზა და შესაბამისად ახალი გზების მოწყობა არ იქნება საჭირო. ანძების საძირკვლებისათვის თხრილების მომზადებისას ამოღებული გრუნტი დასაწყობდება თითოეული ანძის სამშენებლო მოედანზე და შემდეგ სრული მოცულობით გამოყენებული იქნება უკუყრილის სახით.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია პროექტის განხორციელებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების და იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების შერბილებისათვის. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეებიდან აღსანიშნავია გეოლოგიური გარემოს სტაბილურობაზე მოსალოდნელი ზემოქმედება, ნიადაგის/გრუნტის საფარზე მოსალოდნელი ზემოქმედება, ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით განსაზღვრული ანძების განთავსების ტერიტორიები გეოლოგიურად სტაბილურია, გარდა N104A ანძის განთავსების ადგილისა. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად წყალდიდობის დროს აღნიშნული ანძის შესაძლო ზემოქმედებისაგან დაცვის მიზნით, დაგეგმილია სპეციალური დაცვის ღონისძიებების განხორციელება, რომელის შესახებ ინფორმაცია გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას.

ანძების გადაადგილება/მოწყობის ფარგლებში მოსალოდნელია ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე. ანძების განთავსების ტერიტორიებზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის სისქე საშუალოდ შეადგენს 12-სმს, ხოლო მოსახსნელი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოცულობა იქნება დაახლოებით 21.6 მ³. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, მოხსნილი ნაყოფიერი ფენა დასაწყობდება ცალკეული ანძის სამშენებლო მოედანზე და პროექტის დამთავრების შემდგომ გამოყენებული იქნება რეკულტივაციის სამუშაოებისთვის.

სამუშაოების განხორციელება იგეგმება ანთროპოგენული ზემოქმედებით მნიშვნელოვნად სახეცვლილ ჰაბიტატებში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიებზე ხე-მცენარეული საფარი წარმოდგენილი არ არის. ანძების მოწყობის პროცესში შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს საპროექტო ტერიტორიების მიმდებარედ გავრცელებული ერთეული ხე-მცენარეების დაზიანებას. არსებული ანძები გადაიწვეს და განთავსდება ანალოგიური ან მსგავსი ტიპის ჰაბიტატებზე. პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი არსებული ხაზის მინიმალური ცვლილება დაკავშირებული არ იქნება ფაუნის სახეობებზე მნიშვნელოვან ზემოქმედებასთან. შუახევი-სხალთას შემაერთებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის უმეტესი ნაწილი მოქცეულია ზურმუხტის ქსელის „გოდერძი GE0000026“ შეთავაზებული საიტის ფარგლებში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სააგენტომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშისა და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე, განცხადებები განთავსდა საქმიანობის განხორციელების სიახლოვეს ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე. ინფორმაცია გამოქვეყნდა, ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2022 წლის 28 ივნისს შუახევის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, შპს „აჭარისწყალი ჯორჯიას“, შპს „გამა კონსალტინგის“, შუახევის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულის წარმომადგენლები და დაბა შუახევის მაცხოვრებლები. საჯარო განხილვის ფარგლებში, პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით, სააგენტოში წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ იდენტიფიცირებული იქნა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. ამასთან, განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზმ-ის ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - №26 (20.04.2017) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით განსაზღვრული საქმიანობის დეტალური აღწერა;
 - პროექტის ფარგლებში (2019-2020 წ) განხორციელებული ცვლილებების შესახებ ინფორმაცია;
 - ელექტროგადამცემი ხაზის არსებული მდგომარეობის აღწერა;
 - დაგეგმილი ცვლილებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
 - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
 - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით, ელექტროგადამცემი ხაზის ტერიტორიის აღწერა, საპროექტო დერეფნის Shp ფაილებისა და ეგხ-ის საყრდენი ანძების განთავსების GIS კოორდინატების მითითებით;
 - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გათვალისწინებული ეგხ-ის სქემა/სიტუაციური რუკა, შესაბამისი ექსპლიკაციით;
 - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გათვალისწინებული ეგხ-ის დერეფნიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე/დასახლებამდე და ზედაპირული წყლის ობიექტამდე, მდებარეობის მითითებით (რუკაზე ჩვენებით);
 - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გათვალისწინებული პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო ანძების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, ასევე უმოქმედობის ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთება;
 - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გათვალისწინებული ღონისძიებების - საპროექტო ანძების მოწყობა/გადაადგილებისა და ექსპლუატაციის დეტალური აღწერა;

- საპროექტო და დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების, ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა, შესაბამისი პარამეტრების მითითებით;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გათვალისწინებით დაზუსტებული ინფორმაცია საპროექტო ეგზ-ის სიგრძის შესახებ, ამასთან ინფორმაცია საპროექტო მონაკვეთში საყრდენი ანძების რაოდენობის და ტიპის შესახებ;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გათვალისწინებით საპროექტო ეგზ-ის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები, ფიზიკური მახასიათებლების ცხრილი;
- ინფორმაცია ელექტროგადამცემი ხაზის დაცვის ზონების და ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესრულების (დაცვის) შესახებ;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების შესაბამისად, ინფორმაცია ფიზიკური/ეკონომიკური განსახლების შესახებ (არსებობის შემთხვევაში);
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით, ელექტროგადამცემი ხაზის დერეფნის დეტალური აღწერა, მათ შორის (არსებობის შემთხვევაში) მიწისქვეშა ან/და მიწისზედა ობიექტების გადაკვეთის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ანძების გადაადგილება/მოწყობის და ეგზ-ის ექსპლუატაციის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია, შემდგომი მართვის ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია მშენებლობის ეტაპზე სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყლის მომარაგების შესახებ;
- ინფორმაცია მშენებლობის ეტაპზე სამეურნეო-ფეკალური და სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელი გზების შესახებ. ამასთან, დაზუსტებული ინფორმაცია ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გათვალისწინებით უშუალოდ საყრდენი ანძების განთავსების ლოკაციებამდე მისასვლელი გზების შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ;
- ინფორმაცია არსებული სადემონტაჟო სამუშაოებისა და დემონტირებული მასალის მართვის, ასევე ტერიტორიის აღდგენის/რეკულტივაციის შესახებ.

4.1. პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამშენებლო/მოწყობითი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია სამშენებლო მოედნების შესახებ, GIS კოორდინატების მითითებით;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების ხანგრძლივობის შეფასებისა და ზემოქმედების პერიოდების განსაზღვრის მიზნით წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია პროექტის ხანგრძლივობის, სამუშაოების ჩატარების პერიოდისა და დროის შესახებ, სამუშაოების გეგმა-გრაფიკის მითითებით;

- საყრდენებისთვის საჭირო მიწის ფართობის და მოხსნილი გრუნტის შესახებ ინფორმაცია;
- დეტალური ინფორმაცია მცენარეული და ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- ინფორმაცია მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის, ასევე ფუჭი გრუნტის შესახებ, დასაწყობების ადგილების (GPS კოორდინატები), სავარაუდო მოცულობებისა და შემდგომი მართვის პირობების მითითებით;
- ინფორმაცია სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკის შესახებ;
- ანძების მოწყობისათვის საჭირო სამშენებლო მასალების მოპოვებისა და სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების (არსებობის შემთხვევაში) მოწყობის შესახებ ინფორმაცია.

4.2. გზმ-ის ანგარიშში, გეოლოგიური გარემოს შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- **გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:** რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა; სეისმური პირობები; ჰიდროგეოლოგიური პირობები; ახალი ანძების განთავსების სამშენებლო მოედნების დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური (გეოტექნიკური) კვლევების შესახებ;
- **გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:** ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით; საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით.

4.3. გზმ-ის ანგარიშში, ბიოლოგიური გარემოს შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია: უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე, მათ შორის ფრინველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი ცვლილების შედეგად ჭრას დაქვემდებარებული სახეობების შესახებ ინფორმაცია, რაოდენობისა და მოცულობის მითითებით;
- ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება, მშენებლობის ეტაპზე, ფაუნის წარმომადგენლებზე დაკვირვების საკითხი.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება. ამასთან, მითითებული უნდა იყოს შესაძლო ემისიები, გაფრქვევის

წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელების კუთხით (ხმაურის გავრცელების სიხშირე და დონე), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ელექტრომაგნიტური ველების გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გეოლოგიურ და ჰიდროგეოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება ბიომრავალფეროვნებაზე, შემარბილებელი/პრევენციული ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებების მითითებით;
- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელების მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, ნარჩენების მართვის საკითხებისა და ნარჩენების მართვის გეგმის მითითებით;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე. ამასთან, განისაზღვროს ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. მოცემული უნდა იყოს ასევე სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება და აღნიშნული კუთხით განსახორციელებელი ღონისძიებების დეტალური აღწერა;
- შესაძლო პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ, არქეოლოგიურ ძეგლებზე (გზშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტ(ებ)ი, რათა გამოირიცხოს როგორც შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები, ასევე სათანადოდ შეფასდეს პროექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი სავარაუდო ზემოქმედება);
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, მიმდებარე არსებული ობიექტების გათვალისწინებით, შესაძლო კუმულაციური ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;

- პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით);
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტოს ცნობით:
 - ელექტროგადამცემი ხაზი კვეთს, ქვიშა-ხრემის ლიცენზიებს #000453, #000454 (შპს „დამაგი“). „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, “აკრძალულია წიაღის ფონდის მიწების საკუთრების უფლებით, იჯარით ან სხვა ფორმით გაცემა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირთან - მინერალური რესურსების ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების გარეშე, ხოლო ლიცენზირებული ობიექტის შემთხვევაში - აგრეთვე ლიცენზიის მფლობელთან შეთანხმების გარეშე“;
 - საპროექტო ტერიტორია ნაწილობრივ მოიცავს, მერისის მადნიანი ველის ტერიტორიას (სპილენძი, პოლიმეტალები, ოქრო) რომელიც სააგენტოს მიერ მომზადებულია სააუქციონოდ, შემდგომში შესწავლა-მოპოვების ლიცენზიის გაცემის მიზნით. „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის საფუძველზე სსიპ-მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტო არ არის წინააღმდეგი განხორციელდეს შუახევი-სხალთას შემაერთებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა საპროექტო ტერიტორიის სააუქციონო საბადოსთან კვეთის ტერიტორიაზე იმ პირობით, თუ აღნიშნულ ტერიტორიაზე არ შეიზღუდება სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის გაცემის შესაძლებლობა;
 - საპროექტო ტერიტორია კვეთს ქვიშა-ხრემის მოპოვების მიზნით სააუქციონოდ მომზადებულ ობიექტს (სხალთისწყლის ქვიშა- ხრემის გამოვლინება“ 3408 des 2021). ვინაიდან სააგენტოში არსებული ინფორმაციით აღნიშნულ ტერიტორიაზე წიაღისსარგებლობის ლიცენზია არ არის გაცემული, საკითხის დაზუსტების მიზნით მიზანშეწონილია კომპანიამ მიმართოს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს;
 - ელექტროგადამცემი ხაზის საპროექტო ტერიტორია, თანდართული დოკუმენტებით და სააგენტოში არსებული ინფორმაციით, მოიცავს მტკნარი წყლის ლიცენზიის #000448 (შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“) სანიტარიული დაცვის პირველი მკაცრი რეჟიმის ზონას, რომელიც გადის გამოსავლიდან არანაკლებ 15 მეტრში. აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს „წყლის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის მეოთხე პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული პირობების დაცვა.

- №26 (20.04.2017) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება N2-757 / 7.08.2019) განსაზღვრული პირობების შესრულების მდგომარეობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (განხილული იქნეს თითოეული პირობის შესრულების საკითხი/ანალიზი);
 - პროექტის ფარგლებში განხორციელებული და დაგეგმილი ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით გზმ-ის ანგარიშში მითითებული უნდა იყოს - საპროექტო ცვლილების გარდა არსებული სიტუაციის შესახებ ერთიანი, დეტალური ინფორმაცია (მათ შორის პროექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებასთან დაკავშირებით გაცემული სკრინინგის გადაწყვეტილებებით განსაზღვრული საქმიანობების შესახებ) და დაზუსტებული ინფორმაცია N2-757 (7.08.2019) გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების (შესაბამისი ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №26/ 20.04.2017) ძალადაკარგულად გამოცხადებასთან დაკავშირებით;
 - ვინაიდან N104A ანძის განთავსება დაგეგმილია უშუალოდ მდინარის კალაპოტში გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იყოს მდ. აჭარისწყლის ჰიდროლოგიური მახასიათებლების შესახებ ინფორმაცია, წყალდიდობის პერიოდში საპროექტო ანძის განთავსების ტერიტორიების დატბორვის/ეროზიული პროცესების განვითარების რისკების შეფასებისა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
 - N104A ანძის ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით მნიშვნელოვანია გზმ-ის ეტაპზე დაზუსტდეს ინფორმაცია ანძის სამონტაჟო სამუშაოების დროს იქტიოფაუნაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
 - გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილებით განსაზღვრული მოთხოვნების დაცვის შესახებ ინფორმაცია;
 - დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში ტყის სტატუსის შეწყვეტის ან განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალურ სარგებლობის საჭიროების შემთხვევაში - გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაურთოს ტყის სტატუსის შეწყვეტისთვის/განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობისთვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტები;
 - გზმ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნებისა და სკოპინგის დასკვნაში გამოკვეთილი საკითხების გათვალისწინებით. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების დაწყებისთვის - გზმ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნები;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და ქვეთავების მითითებით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „აჭარისწყალი ჯორჯიას“ მიერ სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება შუახევისა და ხულოს მუნიციპალიტეტებში, შუახევი-სხალთას შემაერთებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებას, **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.